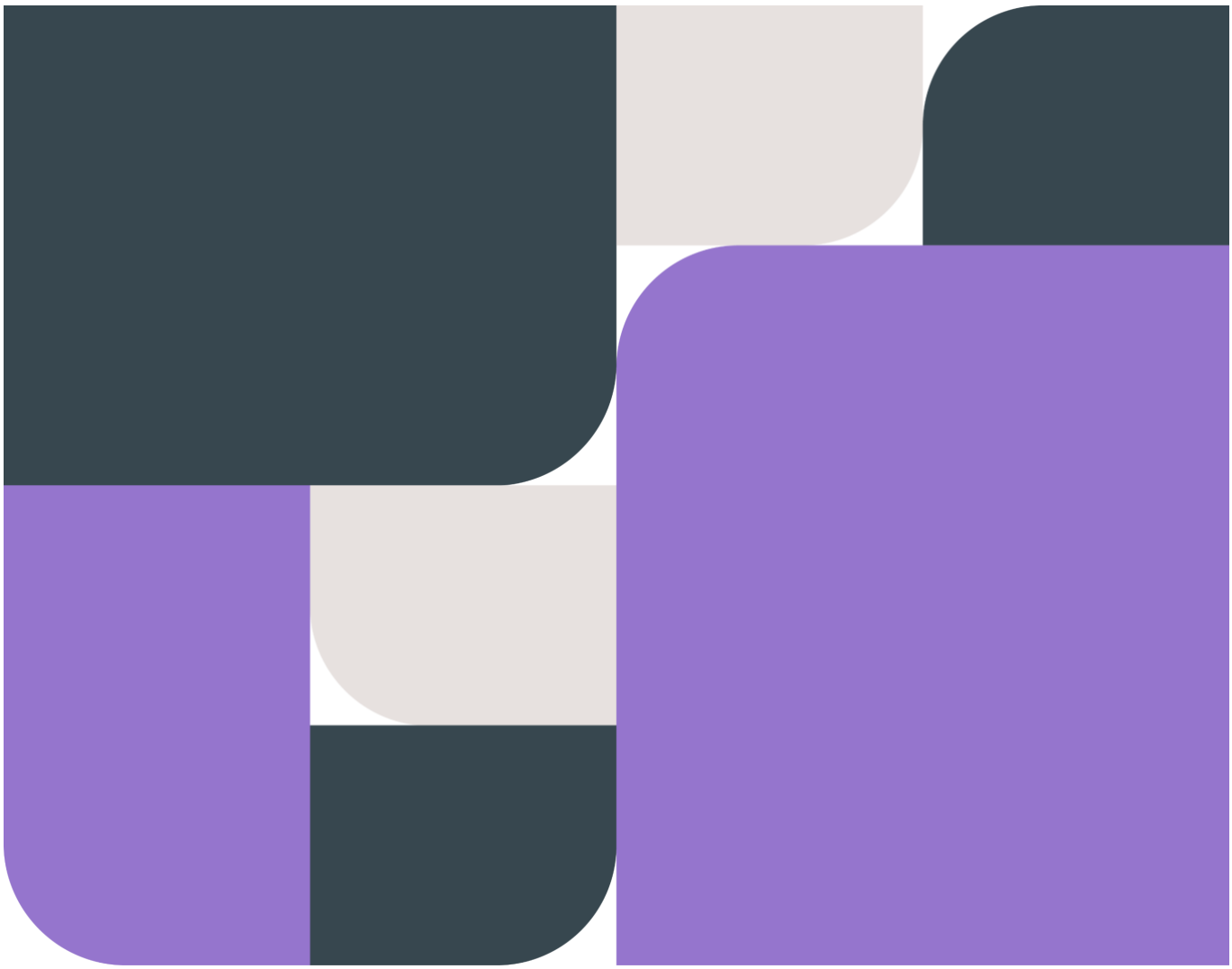

2026-10-09

Vidareutveckling av Tillgänglighetsdatabasen efter forskningsartiklarna ”Exploration of a Web-based Accessibility Tool for Public Facilities” och ”Information in Advance to Prepare for Accessing Public Entrances: Experiences shared by Individuals with Mobility or Visual Impairments”

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Övergripande slutsatser

Forskningen visade övergripande att Tillgänglighetsdatabasen (TD) hade god potential som verktyg för att samla och förmedla information om fysisk tillgänglighet men identifierade samtidigt behov av att utveckla systemet för olika målgrupper och användningsområden. Informationen behövde bli mer målgruppsanpassad, stödet till fastighetsägare inom åtgärdsarbete behövde stärkas och inventeringsarbetet behövde bli effektivare. Forskningen betonade också behovet av flexibilitet och sakkunniga bedömningar, eftersom tillgänglighet inte alltid kan avgöras enbart genom fasta mätvärden.

Vikten av att besökare i förväg ska få ett så tillförlitligt beslutsunderlag som möjligt om en plats tillgänglighet betonades. Information och bilder behöver därför uppdateras systematiskt och regelbundet, eftersom inaktuella uppgifter kan påverka besökarens förtroende för TD. Att hitta informationen i TD från externa webbplatser upplevdes ibland som svår och det var otydligt hur man kunde ge återkoppling till verksamheten. Informationen fungerar inte lika väl för alla användargrupper då vissa har behov av detaljerad information och vissa vill ha mer övergripande eller möjlighet till specialanpassning utifrån behov. Den uppfattades som mer användbar för personer med rörelsenedsättning, medan personer med synnedsättning bland annat efterfrågade tydligare information om orientering och vägvisning.

När det gäller åtgärdsarbete lyfte forskningen även behovet av ett helhetsperspektiv, där enskilda åtgärder bedöms i relation till om den samlade miljön faktiskt är tillgänglig. Forskningen pekade dessutom ut mer avancerade automatiska utvecklingsområden: stöd för att föreslå lösningar på identifierade brister, prioritering av åtgärder utifrån exempelvis nytta och tillgänglighetseffekt, kostnads- och nyttoanalyser samt bättre möjligheter att dela kunskap, erfarenheter och exempel mellan användare.

Genomfört

En stor del av de utvecklingsbehov som forskningen identifierade har hanterats i den nya versionen av TD. En avgörande förändring är att inventeringen har delats upp i besöks- och åtgärdsinventering. Besöksinventeringen fokuserar på information som är relevant för besökaren och visas på webbplatsen, medan åtgärdsinventeringen är inriktad på återkoppling till fastighetsägare/verksamheter och visas i en åtgärdsrapport. Därigenom har den tidigare versionen, där samma information skulle tillgodose flera olika behov och syften, ersatts av ett mer

anpassat arbetsverktyg. Uppdelningen av två olika inventeringstyper har även effektiviserat tidsåtgången då åtgärdsinventeringen nu endast registrerar åtgärder och besöksinventeringen endast innehåller frågor för besökaren.

En ny webbplats har utvecklats för att bättre möta besökarens behov. Den innehåller bland annat tydligare sökfiltrering, nytt gränssnitt, digitala rundvandringar med 360-bilder, nytt bildgalleri, enklare navigation, förtydligade begrepp, stöd vid subjektiva bedömningar och tydligare möjlighet att återkoppla till verksamheten med syfte att ge besökaren ett bättre underlag inför ett besök. För att öka tillförlitligheten av informationen har instruktioner vid inventering uppdaterats och inventeringar äldre än tre år avpubliceras automatiskt genom en ny funktion om de inte uppdateras.

Åtgärdsinventeringen byggs upp med egenvalda mallar och utvärderas från "Riktlinjer och standarder för fysisk tillgänglighet - tillgängliga och användbara miljöer version 3.2 2023". Det finns även möjlighet att redovisa avsteg, markera enkelt avhjälpta hinder och dokumentera alternativa lösningar, vilket ger möjlighet att bedöma om motsvarande tillgänglighet kan uppnås genom en annan lösning. Sammantaget innebär detta en väsentlig förbättring jämfört med tidigare versioner av TD. Helhetsperspektivet finns i arbetssättet även om det inte finns ett automatiskt systemstöd som bedömer helheten.

Delvis eller ej genomfört

Den nya webbplatsen ger utökade möjligheter att ta till sig informationen utifrån vissa behov till exempel genom digitala rundvandringar med hjälp av 360-bilder. För att fullt ut möta andra målgruppers behov behöver fortsatt utveckling ske.

Ett samarbete med Inera har resulterat i att en automatisk hänvisning till att vårdverksamheters inventeringar visas på 1177. Till övriga verksamheter skickas en länk till inventeringen för publicering på deras egen webbplats.

För att utöka erfarenhetsutbyte har kunskapsstödet utvecklats, bland annat genom uppdaterade inventeringsinstruktioner. Utöver detta finns flera stödinsatser utanför själva systemet såsom utbildningar, manualer, granskning och återkoppling, kunskapstest, löpande support, tematräffar, utbildningar hos avtalsparter och kompetenshöjande material. Däremot saknas fortfarande en central erfarenhetsbank eller kunskapsdatabas där

erfarenheter och kunskap kan delas mellan användare automatiskt i systemet.

TD genererar i dag inte automatiska åtgärdsförslag, exempel på lösningar eller kostnads- eller nyttoanalyser. Den nya åtgärdsinventeringen samt de förbättrade rapporterna ger bättre underlag, men själva analysen sker inte automatiskt utan genomförs i samråd mellan sakkunnig och ansvarig.

Samlad bedömning

Den nya versionen av TD har utvecklats för att tydligare möta olika målgruppers behov. Uppdelningen i besöks- och åtgärdsinventering har skapat ett mer anpassat och effektivt arbetssätt. Den nya webbplatsen ger besökaren bättre möjligheter att söka, ta del av och använda information inför ett besök, samtidigt som åtgärdsinventeringen ger ett förbättrat underlag för fastighetsägares och verksamheters åtgärdsarbete.

Samtidigt finns områden för fortsatt utveckling. Det gäller bland annat att ännu bättre möta fler målgruppers behov, vidareutveckla spridningen av tillgänglighetsinformation och skapa bättre möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan användare. TD saknar också automatiska åtgärdsförslag samt kostnads- och nyttoanalyser. Den nya åtgärdsinventeringen och de förbättrade rapporterna ger dock ett bättre underlag för de bedömningar och analyser som görs i åtgärdsarbetet.

Sammantaget har TD utvecklats från ett system där samma information i hög grad skulle tillgodose flera olika behov till ett mer målgrupps- och syftesanpassat stöd för både besökare och åtgärdsarbete.

Kontaktpersoner
Åsa Kågeson, Fastighet stöd och service, Tillgänglighet fastighet
070-8844154
asa.kageson@vgregion.se
Tim Andersson, Fastighet stöd och service, Tillgänglighet fastighet
072-2065379
tim.andersson@vgregion.se